

AIDS

Leta 1981 se je pojavila nova, neozdravljiva bolezen, imenovana aids. Njene žrtve so obolevale za boleznimi, ki ponavadi niso nevarne, pri teh osebah pa so postale smrtno nevarne, ker je obrambni sistem njihovega organizma zelo slabel. Leta 1983 so odkrili virus HIV, virus, ki povzroča aids. Danes je z virusom HIV okuženih okoli 40 milijonov ljudi, med njimi 2,3 milijona otrok, vsako leto pa zaradi aidsa umre 3 milijone ljudi. Raziskovalci še veno iščejo zdravilo, s katerim bi lahko zaustavili pandemijo.

AIDS ali Acquired Immune Deficiency Syndrome (slovensko pomeni sindrom – skupek obolenj, ki imajo skupnega povzročitelja, v tem primeru je to virus HIV; pridobljene – to pomeni, da okužba ni nastala v telesu; imunske – obrambni sistem pred okužbam in boleznim; pomanjkljivosti – pomeni pomanjkanje nečesa, v tem primeru je to virus HIV, ki je zelo oslavljen). Glavni krivec za to bolezen je okužba z virusom HIV, ki pa pomeni Human Immunodeficiency Virus (slovensko pomeni virus človeške pridobljene imunske pomanjkljivosti.)

Virus HIV živi v krvnih celicah in se z njim lahko okužimo le, če kri okuženega pride v krvni obtok neokuženega človeka. Zaščita pred okužbo s tujo krvjo za večino ljudi ne pomeni le to, da moramo biti pazljivi, kadar smo v stiku s tujo krvjo. Celo, če pride tuja kri na našo kožo, ne more vstopiti v krvni obtok, razen, če tudi mi nimamo kakšne rane ali odrgnine. Ko je virus HIV v telesu, napade bele krvničke, imenovane limfociti CD4, ki imajo pomembno vlogo v obrambnem sistemu organizma. V limfocitih se razmnožuje in jih pri tem uniči.

Otroci lahko dobijo virus HIV od svojih mater. Dokler otrok raste v materi, sta povezana s popkovino. Mati in otrok si delita kri, ki potuje skozi popkovino. Če ima mati virus HIV, lahko okuži svojega otroka med nosečnostjo in med porodom. Mati lahko prenese virus HIV na otroka tudi med dojenjem.

Virus se prenaša v stiku dveh telesnih tekočin, od katerih vsaj ena vsebuje okužene celice ali virusne delce (primeri: kri, semenska tekočina, materino mleko, nožnični izločki ... lahko pa udi solze, seč in slina).

Načini prenašanja virusa HIV so:

- spolni odnosi z osebo, pri katerih je sluznica ustne votline, nožnice ali danke izpostavljena okuženim telesnim tekočinam,
- infekcija ali infuzija okužene krvi, npr. pri transfuziji krvi, izmenjavi igel ali naključnem vbodu z iglo, okuženo s HIV.

Virusa HIV ne moreš dobiti:

- če uporabljaš skupne skodelice in kozarce,
- z dotikom,
- na pokrovu straniščne školjke,

- v plavalnih bazenih,
- če kdo kašlja ali kiha v tvoji bližini,
- če daruješ kri na posebnih zavodih, kjer zagotovo uporabljajo sterilne igle,
- pri poljubljanju in
- od pikov žuželk.

Simptomi virusa HIV:

- zvišana telesna temperatura,
- izpuščaji,
- otekle bezgavke,
- splošno nelagodje,
- hujšanje,
- slabo počutje,
- driska in
- anemija in sor (glivična okužba v ustih).

Ko se pojavijo pri okuženi osebi značilne okužbe in rakava obolenja, je nastopil aids.

Pri bolnikih z aidsom je ena najpogostejših in ponavljajočih okužb pljučnica. Pred uvedbo učinkovitega zdravljenja in preprečevanja je bila pljučnica, ki jo povzroča *Pneumocystis carinii*, najpogostejši vzrok smrti med okuženimi HIV.

Zdravljenje:

Za zdravljenje okužbe s HIV so danes na voljo številna zdravila, ki zavirajo razmnoževanje virusa in s tem upočasnijo napredovanje bolezni.

VIRI:

- STUŠEK, Peter. Biologija človeka. 1. izdaja, 3. natis. Ljubljana: DZS, 2003.
- GRAHAM, Ian. Boj proti bolezni. Ljubljana: Slovenska knjiga, 1998.
- WALKER, Richard. Epidemije. Murska Sobota: Pomurska založba, 2006.
- BRYANT-MOLE, Karen. Pogovarjajmo se ... aids. Murska Sobota: Pomurski tisk, 1994.
- KOPIETZ, Gerit. SOS – za mularijo: mega kul leksikon od A do Ž. Radovljica: Didakta, 2002.
- HIRCSHER, Petra. Samo za dekleta: vse, kar bi rada vedela o odraščanju, ljubezni in spolnosti. Tržič: Učila International, 2004.
- BERKOW, Robert. Veliki zdravstveni priročnik: za domačo uporabo. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2000.
- STEPHARD, Bruce. Ženski zdravstveni vodnik. Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1987.
- POGAČNIK, Aleš. VELIKI splošni leksikon. Ljubljana: DZS, 2006.
- NAIK, Anita. Na zdravstveni priročnik za dekleta. Ljubljana: Educy, 2002.